

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Langáška, soudce Filipa Dienstbiera a soudkyně Veroniky Juřičkové v právní věci žalobce: **T. M.**, zastoupený Mgr. Bc. Michaelem Justice Kisem, advokátem, sídlem Kostnická 2916/16, Chomutov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. ledna 2022 č. j. OAM-2309-27/ZR-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 28. dubna 2022 č. j. 57 A 16/2022-42,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Rozhodnutím označeným v návětí žalovaný podle § 87l odst. 1 písm. e) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), zrušil platnost povolení žalobce k trvalému pobytu, neboť byl pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Podle § 87l odst. 3 téhož zákona žalovaný stanovil žalobci lhůtu k vycestování z území do 30 dnů od právní moci rozhodnutí, resp. od propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Žalobce, občan Ruské federace, byl držitelem povolení k trvalému pobytu rodinného příslušníka občana České republiky od 18. ledna 2005.

[2] Žalovaný uvedl, že žalobce byl v České republice v letech 1999 až 2010 opakovaně pravomocně odsouzen za úmyslné trestné činy, a to mj. za nedovolené ozbrojování, trestné činy násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci a ublížení na zdraví. V poslední době byl žalobce rozsudkem Okresního soudu v Chomutově ze dne 18. dubna 2019 sp. zn. 6 T 69/2017, který nabyl právní moci téhož dne, odsouzen za spáchání pokusu zločinu těžkého ublížení na zdraví, pokusu přečinu ublížení na zdraví a přečinu výtržnictví k trestu odnětí svobody v délce tří let s podmíněným odkladem na 3 roky s dohledem. Skutkově šlo o násilnou trestnou činnost z prosince 2016 na veřejně přístupném místě vůči více poškozeným. Naposledy byl žalobce odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 24. března 2021 sp. zn. 49 T 9/2020, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 1. července 2021 sp. zn. 10 To 49/2021, který nabyl právní moci dne 1. července 2021, za spáchání dvojnásobného zločinu znásilnění, zločinu vydírání, přečinu ublížení na zdraví, přečinu krádeže a dvojnásobného přečinu výtržnictví k trestu odnětí svobody v délce sedm let se zařazením do věznice s ostrahou (předpokládané datum propuštění je 19. října 2026). Skutkově šlo o násilnou a majetkovou trestnou činnost z období dubna až října 2019, páchanou z části se zbraní převážně vůči K. D., matce dvou synů žalobce. Trestných činů se dopustil ve zkušební době podmíněného odsouzení, která mu byla stanovena výše uvedeným rozsudkem Okresního soudu v Chomutově.

[3] Z napadeného rozhodnutí se dále podává, že žalobce má rodinu zároveň v Ruské federaci (několik sourozenců a dospělého syna, jehož matkou je bývalá manželka žalobce, rovněž pobývající v Rusku) a České republice, kde dlouhodobě žije mj. jeho sestra L. O.. V roce 2005 žalobce uzavřel formální sňatek s J. S., na základě čehož mu bylo uděleno povolení k trvalému pobytu. V době trvání manželství se J. S. narodily děti D. S. a E. S. – žalobce je sice zapsán v jejich rodných listech jako otec, ale jejich biologickým otcem není, ani s nimi nežil ve společné domácnosti. Před asi 11 lety žalobce poznal K. D., s níž má syna E. D. a D. D.. K. D. bydlí s dětmi sama a žalobce je navštěvoval jen nepravidelně. Nezletilý E. byl svěřen do péče matky a žalobci byla stanovena povinnost hradit mu výživné, které neplatí. Během roku 2019 byl žalobce za trestnou činnost související s K. D. odsouzen k trestu odnětí svobody (viz výše). Před nástupem do vazby a výkonu trestu žil žalobce ve společné domácnosti s L. B., s níž má rovněž dvě děti – A. Š. M. a J. T. M.. Ve věznici žalobce pravidelně navštěvuje družka L. B., přičemž ve třech případech spolu s jedním z jejich synů. V České republice tedy žije současná manželka žalobce, jeho bývalá a současná družka a šest žalobcových potomků.

[4] Žalovaný konstatoval, že žalobce páchal opakovaně a dlouhodobě (téměř po celou dobu svého pobytu na území včetně doby po narození dětí) závažnou násilnou trestnou činnost, z čehož dovodil, že mu na rodině nezáleželo a musel si být vědom, že ho může postihnout trest odnětí svobody a zrušení povolení k trvalému pobytu či dokonce vyhoštění s následky na jeho rodinný život. To, že se vzhledem k výkonu svého trestu až do roku 2026 nebude moci podílet na výchově dětí, způsobil sám žalobce. Podle žalovaného rodinné a soukromé vazby na území nepřeváží nad negativními okolnostmi chování žalobce, resp. s jeho trestnou činností, přičemž vysoká intenzita porušení veřejného pořádku činí přiměřeným i značný dopad rozhodnutí o zrušení povolení k pobytu do soukromého a rodinného života.

[5] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), jenž rozsudkem označeným v návětí žalobu zamítl. Krajský soud okolnosti věci posoudil s ohledem na relevantní judikaturu a rovněž dospěl k závěru, že zrušení trvalého pobytu nezasahuje nepřiměřeným způsobem do soukromého a rodinného života žalobce. Uvedl, že pobyt žalobce od roku 2005 je sice dlouhý, nicméně pobytové oprávnění bylo založeno na formálním nenaplňovaném manželství a žalobce do domovského státu cestoval za obchodem a má tam svého dospělého syna. Rovněž žalobce nemá na území České republiky žádné významné vazby nerodinného charakteru, neboť před nástupem do vazby zde nepracoval, nepodnikal ani nevlastnil nemovitost. Krajský soud dále podotkl, že žalobce sice má na území šest dětí, ale u dvou z nich otcovství a vzájemný vztah vylučuje (D. a E. S.) a u dalších dvou (E. a D. D.) autentický vztah a soužití netvrdí a ze zjištěných skutečností ani nevyplývá.

[6] S ohledem na uvedené skutečnosti krajský soud konstatoval, že nejvýznamnější je poměření veřejného zájmu se zájmem žalobce na vztahu se syny A. Š. a J. T. (8 a 11 let) a zájmem těchto dvou synů. Žalobce se syny a jejich matkou před vzetím do vazby a výkonem trestu odnětí svobody žil ve společné domácnosti a jejich vztahy odpovídají běžným vztahům mezi rodiči a dětmi. Odnětím pobytového oprávnění tedy k zásahu do rodinného života žalobce a jeho dětí nepochybně došlo, nicméně v tomto případě dle krajského soudu vzhledem k výjimečným okolnostem převážil veřejný zájem na tom, aby žalobce pobytové oprávnění ztratil. Žalobce je totiž osoba mimořádně nebezpečná pro společnost, neboť se dlouhodobě a opakovaně dopouštěl velmi závažné trestné činnosti, což odůvodňuje ztrátu nejvyššího pobytového statusu. Synové žalobce zároveň nejsou na jeho péči závislí a ztráta jeho pobytového oprávnění nepovede k tomu, že by byli nuceni opustit Českou republiku.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[7] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítal, že krajský soud pouze převzal argumentaci žalovaného a v kontextu Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) nesprávně vyhodnotil (ne)přiměřenost zásahu v podobě odnětí pobytového oprávnění do jeho soukromého a rodinného života. Stěžovatel zrekapituloval své rodinné poměry a zopakoval, že na území České republiky pobývá od roku 2005, tedy téměř dvacet let. Už z toho je dle jeho názoru patrné, že má značné sociální a kulturní vazby na Českou republiku. Dále je s ohledem na válečný konflikt na Ukrajině a sankce uvalené na Ruskou federaci zřejmé, že je pro rodinné příslušníky stěžovatele nemožné následovat jej do země původu. Žalovaný zároveň nenašel žádné skutečnosti svědčící o tom, že stěžovatel v minulosti porušil pravidla cizineckého práva. Stěžovatel uzavřel, že si je vědom závažnosti trestné činnosti, za kterou byl pravomocně odsouzen.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že pro posouzení přiměřenosti zásahu mají význam toliko dva nezletilí synové stěžovatele, s nimiž žil ve společné domácnosti. O děti nicméně pečuje jejich matka, a to i finančně, takže na stěžovateli nejsou závislé, a kontakt stěžovatele s dětmi lze v budoucnu zajistit jeho krátkodobými návštěvami. Žalovaný rovněž připomněl, že k narušení svého rodinného života přispěl stěžovatel značnou měrou sám. Stěžovatel sice na území České republiky žije již několik let, nicméně v zemi jeho

původu žije jeho širší rodina a nejstarší syn, přičemž stěžovatel do země původu též cestoval za obchodem. Sociální a kulturní vazby na Českou republiku si stěžovatel jistě vytvořil, avšak na území České republiky současně průběžně páchal trestnou činnost. Pokud jde o následování stěžovatele do Ruska jeho rodinnými příslušníky, žalovaný upozornil, že nelze předjímat, jaká bude situace za několik let, až stěžovatel opustí vězení. Porušení cizineckého práva stěžovatelem sice žalovaný nezjistil, nicméně připomněl, že stěžovatel získal trvalý pobyt v návaznosti na uzavření fiktivního manželství.

[9] Nejvyšší správní soud zaslal vyjádření žalovaného stěžovateli na vědomí.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[10] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[11] Na úvod Nejvyšší správní soud předesílá, že se ztotožňuje se zevrubným hodnocením přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele, které provedl krajský soud. Zároveň je zapotřebí odmítnout stěžovatelovu kritiku, že krajský soud pouze převzal argumentaci žalovaného. Krajský soud totiž k žalobní námitce stěžovatele, že zásah je nepřiměřený, věc znovu důkladně posoudil a reflektoval také recentní soudní judikaturu. Z toho, že dospěl ke stejnému závěru, nelze dovozovat, že pouze přejal argumenty žalovaného.

[12] Stěžovatel namítá nepřiměřenost zásahu v podobě zrušení povolení k trvalému pobytu do svého soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Podmínku přiměřenosti z hlediska zásahu do soukromého a rodinného života stanoví na vnitrostátní úrovni i § 87l odst. 1 *in fine* zákona o pobytu cizinců ve spojení s § 174a téhož zákona.

[13] Relevantní kritéria k hodnocení nezbytnosti a přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy vymezil ESLP ve své judikatuře, kterou pro tyto situace převzal též Nejvyšší správní soud. Zohlednit je proto zapotřebí především: (1) rozsah, v jakém by byl rodinný nebo soukromý život narušen, (2) délku pobytu cizince ve smluvním státě, který hodlá cizince vyhostit, (3) rozsah sociálních a kulturních vazeb na tento stát, (4) existenci nepřekonatelné překážky k rodinnému či soukromému životu v zemi původu, např. nemožnost rodinného příslušníka následovat cizince do země jeho původu, (5) „imigrační historii“ cizince, tedy porušení pravidel cizineckého práva v minulosti, (6) povahu a závažnost porušení veřejného pořádku či trestného činu spáchaného cizincem (viz zejm. rozsudek velkého senátu ze dne 18. října 2006, *Üner proti Nizozemsku*, č. 46410/99, body 57-58, a rozsudky ze dne 31. ledna 2006, *Rodrigues da Silva a Hoogkamer proti Nizozemsku*, stížnost č. 50435/99, bod 39, ze dne 28. června 2011, *Nunez proti Norsku*, stížnost č. 55597/09, bod 70, nebo recentní ze dne 12. ledna 2021, *Munir Johana proti Dánsku*, stížnost č. 56803/18, bod 45; z judikatury Nejvyššího správního soudu pak např. rozsudky ze dne 5. března 2013 č. j. 8 As 118/2012 - 45, bod 22, nebo ze dne 14. července 2021 č. j. 10 Azs 356/2020 - 58, bod 15). Z citované judikatury též zřetelně plyne, že právo vyplývající z čl. 8 Úmluvy není absolutní a při zohlednění uvedených kritérií poskytuje prostor pro vyvažování protichůdných zájmů cizince a státu.

[14] K bodu (1) argumentuje stěžovatel v kasační stížnosti svými šesti nezletilými dětmi, manželkou, bývalou a současnou družkou, přičemž nijak nenapadá závěr krajského soudu, že jiné relevantní vazby na území České republiky nemá. Těžištěm stěžovatelovy argumentace je tedy zásah do rodinného života. V případě manželky a jejích a stěžovatelových dětí je podstatné, co stěžovatel uvádí i sám v kasační stížnosti, a sice že není biologickým otcem dětí, ač je zapsán v rodných listech, a s dětmi nikdy nežil ve společné domácnosti. Pokud jde o bývalou družku, vůči ní se stěžovatel dopustil násilné (mj. ji dvakrát znásilnil) a majetkové trestné činnosti a k páchání této činnosti využil též jednoho ze dvou nezletilých synů, které s bývalou družkou má. Ze správního spisu zároveň vyplývá, že druhý syn byl svěřen do výhradní péče matky a stěžovateli byla stanovena povinnost platit výživné, což nečiní. Rodinných vazeb v těchto případech se tedy stěžovatel buď sám vzdává, anebo je rozvrátil svým vlastním jednáním.

[15] Zbývají synové A. Š. M. (ročník 2010) a J. T. M. (ročník 2013), jež stěžovatel má se svou současnou družkou L. B.. S těmi stěžovatel před vzetím do vazby a nástupem výkonu trestu odnětí svobody žil ve společné domácnosti a družka i se syny navštívila stěžovatele ve věznici. Do rodinných vazeb tak rozhodnutí žalovaného zasahuje, přičemž je nutné zohlednit rovněž čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, dle něhož musí být zájem dítěte předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí uskutečňované správními orgány i soudy. V tomto kontextu je stěžejní, že syny materiálně zabezpečuje a pečuje o ně jejich matka a o styk s otcem nejsou připraveni ani nyní, kdy je stěžovatel ve výkonu trestu, v němž ještě několik let bude. Po skončení výkonu trestu stěžovatelem by synům mělo být 13 a 16 let, resp. 16 a 19 let, v případě přeměny trestu z rozsudku sp. zn. 6 T 69/2017. Synové tedy velmi pravděpodobně nebudou vyžadovat nepřetržitou péči stěžovatele, a i kdyby ji vyžadovali, stěžovatel přichází z důvodu svého protiprávního jednání pouze o nejvýhodnější pobytový status. Zrušením stěžovatelova povolení k trvalému pobytu na území České republiky tedy došlo k zásahu do jeho rodinných vazeb a do zájmů jeho dětí, nicméně ty nezůstávají nezaopatřené a nejsou závislé na péči stěžovatele.

[16] K bodům (2) a (3) stěžovatel uvádí, že v České republice pobývá téměř dvacet let a už z délky jeho pobytu a rodinných poměrů musí být patrné, že má na Českou republiku značné sociální a kulturní vazby. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že kromě svých rodinných poměrů, jež jsou rozebrány výše, stěžovatel ničím konkrétním neargumentuje a nijak nerozporuje zjištění krajského soudu a žalovaného o tom, že na území České republiky nepracoval, nepodnikal ani nevlastnil nemovitost a zároveň pravidelně obchodně cestoval do Ruské federace. K tomu je ze správního spisu zřejmé, že téměř po celou dobu svého pobytu v České republice páchal trestnou činnost, jež eskalovala do posledního odsouzení a uložení sedmiletého nepodmíněného trestu odnětí svobody. Argumentovat v případě stěžovatele jakýmikoliv sociálními a kulturními vazbami je tedy nanejvýš sporné, neboť žádné konkrétní netvrdí a ze správního spisu nijak nevyplývají. Samotná délka pobytu stěžovatele tudíž v jeho případě nestačí k závěru, že má na území České republiky takové vazby, které by bránily zrušení jeho povolení k trvalému pobytu.

[17] Jde-li o argument stěžovatele k bodu (4), že je s ohledem na válečný konflikt na Ukrajině a sankce uvalené na Ruskou federaci pro jeho rodinné příslušníky nemožné

následovat jej do země původu, Nejvyšší správní soud konstatuje, že není relevantní. Předně je zapotřebí uvést, že stěžovatel vykoná trest odnětí svobody až za několik let, takže otázka jeho přesunu do Ruské federace momentálně není aktuální a mezinárodní situaci nelze v takovém časovém horizontu předjímat. Dále je podstatné, že žádné ze svých dětí nemá stěžovatel ve výlučné péči, a proto nenastane nepřípustná situace, že by děti stěžovatele (občané České republiky a Evropské unie) v návaznosti na jeho vycestování buď nuceně opustily území Evropské unie, anebo zde zůstaly samotné a nezaopatřené, což by nebylo v jejich nejlepším zájmu (oproti tomu srov. rozsudek ze dne 23. prosince 2019 č. j. 10 Azs 301/2019 - 40, č. 3988/2020 Sb. NSS).

[18] K bodu (5) stěžovatel poukazoval na to, že žalovaný v jeho případě žádné porušení cizineckého práva nezjistil, což je pravda a žalovaný to potvrdil i ve svém vyjádření. Nelze však odhlížet od toho, že stěžovatel získal v roce 2005 povolení k trvalému pobytu na základě uzavření účelového manželství s občankou České republiky. Účelovost vyplývá z toho, že v průběhu trvání manželství se stěžovatel stýkal se dvěma dalšími ženami, s nimiž má čtyři děti, přičemž otcovství u dvou dětí, jež se narodily jeho manželce v době trvání manželství, sám popírá. Takový přístup zjevně odporuje hlavnímu účelu manželství, jímž je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc (§ 655 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník), resp. pouze založení rodiny a řádná výchova dětí dle § 1 odst. 2 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, účinného do 31. prosince 2013.

[19] Na závěr k bodu (6) stěžovatel konstatoval, že si je vědom závažnosti trestné činnosti, za kterou byl pravomocně odsouzen. S ohledem na uvedené prohlášení stěžovatele Nejvyšší správní soud podotýká, že pokud si stěžovatel je vědom závažnosti své trestné činnosti, měl a mohl si být zároveň vědom také toho, že takové zavrženíhodné jednání směřující proti právem chráněným zájmům státu, v němž žije jako cizinec, může mít s velkou pravděpodobností za následek zrušení jeho pobytového oprávnění, což bude mít dopad rovněž na jeho rodinu (viz nález Ústavního soudu ze dne 18. února 1999 sp. zn. IV. ÚS 108/97, č. N 28/13 SbNU 207, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. října 2016 č. j. 2 Azs 147/2016 - 30, bod 24). Nejvyšší správní soud v tomto kontextu připomíná, co uvedl Vrchní soud v Praze v rozsudku sp. zn. 10 To 49/2021, a sice že stěžovatel se své poslední závažné trestné činnosti dopustil i přes svou trestní minulost (mj. krátký výkon trestu odnětí svobody) a zneužil šanci, již mu poskytlo dřívější podmíněné odsouzení. Zároveň vrchní soud zdůraznil, že se stěžovatel trestné činnosti dopustil jen několik hodin po vyhlášení rozsudku s podmíněným trestem, čímž k němu projevil naprostý despekt. V případě stěžovatele se tedy zjevně nejedná o jedno *šlápnutí vedle*, ale o soustavné páchání trestné činnosti bez jakékoliv sebereflexe a vůle využít šanci k nápravě, kterou mu trestní soudy poskytly uložením podmíněného trestu. S ohledem na uvedené a na celkovou trestnou činnost popsanou v bodu [2] tohoto rozsudku souhlasí Nejvyšší správní soud s krajským soudem, že stěžovatel je osobou mimořádně nebezpečnou pro společnost. Zrušení stěžovatelova povolení k trvalému pobytu se tudíž jeví jako vysoce žádoucí z pohledu zájmu společnosti na zachování veřejného pořádku.

[20] Postaví-li Nejvyšší správní soud vedle sebe tento veřejný zájem na zrušení stěžovatelova povolení k trvalému pobytu coby nejvýhodnějšího cizineckého pobytového statusu a zájem stěžovatele a jeho rodiny na jeho zachování, jasně převáží zájem veřejný. Jak je rozebráno výše, stěžovatel nemá na území České republiky takové vazby (rodinné ani jiné), aby odůvodnily mírnější postup než zrušení povolení k trvalému pobytu. Daný

postup sice znamená zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele, avšak nejedná se o zásah nepřiměřený, neboť je zcela odůvodněn despektem stěžovatele k základním hodnotám chráněným právním řádem České republiky, jenž se projevil jeho několikanásobným odsouzením za především násilnou trestnou činnost. V celkovém souhrnu je tedy zjevné, že nepříznivou situaci, v níž se stěžovatel nachází, si přivodil sám a je jen na něm, aby za své jednání přijal odpovědnost a po vykonání trestu odnětí svobody upravil své poměry tak, aby eliminoval nepříznivé dopady svých činů na vlastní rodinu.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud tedy ze shora uvedených důvodů neshledal kasační stížnost důvodnou, pročež ji zamítl podle § 110 odst. 1 věty druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."). Rozhodl tak bez jednání podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[22] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, nevznikly mu však náklady nad rámec běžné úřední činnosti, pročež se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. července 2022

JUDr. Tomáš Langášek, LL.M.
předseda senátu